

Intressepolitiskt program

HSO Stockholms stad

Inledning

Om HSO Stockholms stad

HSO Stockholms stad är ett samarbetsorgan för anslutna funktionshinderorganisationers lokalföreningar eller länsföreningar med medlemmar i Stockholms stad.

Organisationen bildades 1991 och är religiöst och politiskt obunden.

HSO Stockholms stad ska enligt stadgarna

- verka för att stärka medlemsföreningarnas viktiga arbete för mänskliga rättigheter, full delaktighet och jämlikhet på alla områden i samhället
- bevaka och driva gemensamma intressepolitiska frågor gentemot kommunala och andra berörda samhällsorgan, organisationer, företag m fl, verksamma inom Stockholms stad
- verka för att HSO Stockholms stad och dess medlemsföreningar får sådana resurser att de kan fylla sin roll som del av en riksomfattande folkrörelse och företrädare för sina medlemmar
- bedriva informationsverksamhet genom att informera myndigheter, organisationer, företag m fl samt allmänheten om situationen för människor med funktionsnedsättning.

Vi har dessutom Stockholms stads uppdrag att samordna nomineringarna till stadens råd för funktionshinderfrågor och medverka vid utbildningar av dessa.

Syfte med programmet

HSO Stockholms stad vill med detta program lyfta fram frågor som vi anser är av särskild betydelse för personer med funktionsnedsättning. Det gäller såväl övergripande och långsiktiga mål som konkreta frågor.

Programmet ska vara en vägvisare i vårt intressepolitiska arbete samt vara ett redskap för våra medlemsföreningar och de som är aktiva inom dessa. Det kan även användas av våra representanter i stadens råd för funktionshinderfrågor. Programmet är övergripande och kan konkretiseras och exemplifieras i separata dokument.

Mål och vision

HSO Stockholms stad vill arbeta för att människor med funktionsnedsättning ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter som övriga medborgare i staden. Alla ska ha rätt till ett gott liv på lika villkor. Vår vision är ett Stockholm där alla människors lika värde och rättigheter respekteras och där FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har implementerats i stadens alla verksamheter. Ingen medborgare ska utsättas för diskriminerande handlingar.

Vi vet att personer med funktionsnedsättning har avsevärt sämre livsvillkor, ekonomi och hälsa än övriga medborgare. Generellt har kvinnor med funktionsnedsättning en större utsatthet och sämre levnadsvillkor än män med funktionsnedsättning. Vi vill verka för att utjämna dessa skillnader.

Vi arbetar för en helhetssyn på människan samt uppmärksammar sambandet mellan individ och det omgivande samhället. Vi vill att kunskapen om olika funktionsnedsättningar ökar

samt att fördomar motverkas. Alla människor ska bemötas professionellt och behandlas med samma respekt.

HSO Stockholms stad vill

- att Stockholms stad aktivt ska verka för att förbättra livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning
- att staden ska verka för att funktionshinderperspektivet genomsyrar dess verksamheter samt att genus-, barn- och mångfaldsperspektiven uppmärksammas
- att styrdokumentet ”En stad för alla - Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016” får större genomslag i stadens budget
- att staden utifrån instruktionerna utvecklar arbetet i råden för funktionshinderfrågor
- att staden ska informera om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och FN:s övervakningskommittés rekommendationer till den svenska regeringen.

Frågor att driva inom vårt intressepolitiska arbete

Hälsa och livskvalitet

Hälsa är ett tillstånd som påverkas av en rad inre och yttre faktorer. En persons livsvillkor samverkar med hälsotillståndet. Levnadsvillkoren påverkar hälsan och omvänt. Genom att arbeta aktivt för bättre villkor för personer med funktionsnedsättning vill vi bidra till att fler individer får en god hälsa och upplever sig ha en hög livskvalitet. Vi anser att det behövs ett folkhälsoperspektiv och en helhetssyn på människan. Alla ska ha rätt till goda livsvillkor.

Staden har ansvar för en rad verksamheter av betydelse för hälsan i olika faser av livet. Det gäller sådant som till exempel vård och omsorg, stöd och service samt stöd till anhöriga.

HSO Stockholms stad vill

- att Stockholms stad ska verka för ett samhälle som värnar om jämlik hälsa och livskvalitet för alla
- att staden aktivt ska arbeta för att förbättra hälsan hos personer med funktionsnedsättning
- att samverkan mellan Stockholms stad och landsting ska förbättras och utgå från medborgarens behov
- att stadens folkhälsoarbete ska ha ett funktionshinderperspektiv.

Tillgänglighet

Varje medborgare oavsett funktionsförmåga ska ha rätt att ta del av samhället och dess olika aktiviteter. Därför bör Stockholms stad aktivt arbeta för ökad tillgänglighet och uppmärksamma den utvidgade lagstiftningen om bristande tillgänglighet som diskrimineringsgrund.

Stockholm är en storstad som har en unik struktur med äldre bebyggelse, nivåkillnader och vatten som åtskiljer stadsdelarna. Stockholms stad bör så långt det är möjligt anpassa den fysiska miljön för att uppnå tillgänglighet för alla. Även stadens risk- och krishantering ska ha ett uttalat funktionshinderperspektiv.

Det är också viktigt att miljön är tillgänglig även för personer med kognitiva och psykiska funktionsnedsättningar. Tillgängligheten till information och service, exempelvis på stadens

hemsida, är viktig att uppmärksamma. Medborgare med stora behov av lättillgänglig information har inte alltid tillgång till dator och internet. Förmågan att använda sig av digitala hjälpmedel och teknik kan också begränsas av kognitiva funktionsnedsättningar.

HSO Stockholms stad vill

- att Stockholms stads verksamheter är tillgängliga för alla människor
- att stadsmiljön och stadens park- och rekreationsområden ska vara tillgängliga för alla medborgare
- att stadens fastigheter och lokaler där staden bedriver verksamhet ska vara fullt tillgängliga
- att staden genomför utbildningsinsatser kring den utvidgade lagstiftningen om bristande tillgänglighet som diskrimineringsgrund
- att Stockholm i sin stadsplanering tar särskild hänsyn till personer med funktionsnedsättning
- att staden ställer krav på att upphandlade varor och tjänster är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Delaktighet

Delaktighet är mer än bara tillgänglighet. Det är ett vidare begrepp som rymmer flera olika dimensioner. Att vara delaktig innebär att det finns praktiska förutsättningar för att varje individ skall kunna ta del av samhällets miljöer och aktiviteter. Men det handlar också om möjligheten att uppleva gemenskap på lika villkor som övriga medborgare. Med gemenskap åsyftas kontakter med andra människor, liksom upplevelsen av att vara en del av ett större sammanhang.

HSO Stockholms stad vill

- att Stockholms stad ska verka för ett samhälle med full delaktighet
- att staden aktivt ska arbeta för att personer med funktionsnedsättning får praktiska och sociala förutsättningar för full delaktighet i samhällsgemenskapen.

Bostad

Att ha ett hem är något mer än att bara ha någonstans att bo. Det innebär att man har en fast punkt där man känner sig hemma. Alla ska ha rätt till ett eget hem, anpassat efter individens behov. Det ska vara fullvärdiga och tillgängliga bostäder.

Det råder idag stor brist på såväl tillgängliga bostäder som bostäder med särskilt stöd och service. Staden bör vid såväl nybyggnation som vid ombyggnation/renovering av befintliga fastigheter sträva efter att öka andelen bostäder för personer med funktionsnedsättning. Vidare måste hyresnivåerna vara rimliga. Vi vet att personer med funktionsnedsättning ofta har låga inkomster. Ingen ska behöva avstå från ett eget hem för att hyran ligger på en orimligt hög nivå.

HSO Stockholms stad vill

- att Stockholms stad ska skapa fler bostäder för personer med funktionsnedsättning
- att staden verkar för att hyror och andra villkor utformas med hänsyn till de boendes faktiska förutsättningar, till exempel sociala och ekonomiska
- att stadens boendestöd har en omfattning och kvalitet som möjliggör ett eget boende.

Arbete och sysselsättning

En viktig förutsättning för ett gott liv är att ha en meningsfull sysselsättning där varje individs arbetsförmåga tas tillvara. Personer med funktionsnedsättning ska ha samma möjligheter att få en anställning som övriga medborgare. Idag är arbetslösheten påfallande hög för personer med funktionsnedsättning. Dessutom finns det stora skillnader i arbetslöshet beroende på funktionsnedsättning.

Stockholms stad, som är en av landets största arbetsgivare, kan aktivt verka för att flera personer med funktionsnedsättning får anställning inom kommunen. Det finns en mångfald av verksamheter och arbetsuppgifter inom stadens olika ansvarsområden. Statligt subventionerade anställningar kan vara ett medel att uppnå en högre grad av sysselsättning bland personer med funktionsnedsättning. Uppsägningar eller så kallad karriärväxling på grund av funktionsnedsättning får inte förekomma. Stockholms stad ska använda möjligheterna som upphandlingar ger till att öka deltagandet på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning. Staden kan på detta sätt föregå med gott exempel och fungera som vägvisare för andra arbetsgivare.

HSO Stockholms stad vill

- att Stockholms stad ska sträva efter att alla i yrkesverksam ålder ska ha en anställning eller motsvarande, oavsett funktionsförmåga
- att staden aktivt ska arbeta för att få fler personer med funktionsnedsättning i arbete
- att staden anställer fler personer med funktionsnedsättning
- att staden har tillgängliga arbetsplatser och beaktar funktionshinder vid rekrytering
- att staden ställer krav på att leverantörer av upphandlade varor och tjänster anställer personer med funktionsnedsättning
- att staden ska erbjuda personer som inte kan ha någon form av anställning en meningsfull sysselsättning.

Skola och utbildning

Ett gott liv präglad av delaktighet börjar redan i förskolan och grundskolan. En bra skola är viktigt både för inläring, den personliga utvecklingen och för att eleven ska uppleva gemenskap. Såväl skolor som förskolor ska erbjuda en god fysisk, psykisk och social miljö. En god ljudmiljö är viktig för alla barns inläring, men avgörande för barn med vissa funktionsnedsättningar. Även skolgårdarnas tillgänglighet är betydelsefull.

Varje barn ska ha rätt till utbildning och till en studiemiljö utifrån sina förutsättningar. Stödet till barn med särskilda behov måste ökas. För elever i behov av hjälpmedel förutsätts en bra samverkan mellan kommun och landsting. Även anpassad verksamhet ska få resurser som möjliggör en positiv utveckling. Inom förskolan ska staden erbjuda lek och pedagogisk verksamhet för alla.

Skolhälsovården inklusive kurativ verksamhet fyller flera viktiga funktioner. Hälsovården ska även bedriva förebyggande hälsoarbete. Tidig upptäckt av såväl somatisk som psykisk ohälsa är viktigt. Insatser inom detta område är av stor vikt för att barnen ska kunna tillgodogöra sig sin utbildning.

Stockholms stads skolor och utbildningsenheter ska aktivt arbeta för att förmedla en människosyn där alla har lika värde. Skolan ska i sin verksamhet aktivt motverka mobbning, fördomar och negativ särbehandling.

HSO Stockholms stad vill

- att Stockholms stad ska verka för att alla skolor och förskolor erbjuder en tillgänglig miljö, såväl fysiskt som psykosocialt
- att staden ska verka för en förskola/skola där undervisning och annan pedagogisk verksamhet kan anpassas individuellt
- att staden ska öka stödet till barn med särskilda behov
- att staden ska öka resurserna till skolhälsovård inklusive kuratorer.

Kommunikationer

För att full delaktighet i samhället ska uppnås måste medborgaren ha möjlighet att utan hinder förflytta sig inom staden. Alla resenärer ska uppleva trygghet när man färdas i kollektivtrafiken. Idag finns många brister i dessa avseenden.

Stockholms läns landsting ansvarar för kollektivtrafiken i regionen men Stockholms stad kan genom påverkansarbete bidra till att förbättra de allmänna kommunikationerna. Staden är fastighets- och markägare vid olika kommunikationsknutpunkter och i den rollen kan staden göra mycket för hur vi tar oss till exempel mellan olika trafikslag.

Färdtjänsten räknas som en del av kollektivtrafiken och drivs även den av landstinget. Det är dock kommunen som ansvarar för beslut om tillstånd för färdtjänst. Idag är det många som skulle behöva färdtjänst som inte får möjlighet till detta. Det är lätt att glömma bort personer med osynliga funktionsnedsättningar, somatiska eller psykiska, som har svårt att använda den reguljära kollektivtrafiken.

Skolskjuts och skjutsar till dagliga verksamheter, som Stockholms stad ansvarar för, ska fungera på ett bra sätt.

Många personer med funktionsnedsättning har svårigheter att förflytta sig och har därför behov av en särskild parkeringsplats för sitt fordon. Stockholms stad ska erbjuda sådana p-platser i så hög utsträckning att det täcker det faktiska behovet. Parkeringsstillstånd för funktionshindrade ska gälla på både kommunal och privatägd mark. Det vore önskvärt att staden tar upp frågan med regeringen.

HSO Stockholms stad vill

- att Stockholms stad ska arbeta aktivt gentemot landstinget så att de allmänna kommunikationerna i högre utsträckning anpassas för personer med funktionsnedsättning
- att staden beviljar tillstånd till alla med funktionsnedsättning som har behov av färdtjänst
- att staden ska utöka antalet parkeringsplatser för personer med funktionsnedsättning.

Idrott och fritid

En aktiv fritid är bra för hälsan, ger ett rikare liv och är en källa till delaktighet och gemenskap. Fysisk aktivitet är särskilt positivt ur hälsosynvinkel.

Stockholms stad ansvarar för en rad fritidsaktiviteter och driver anläggningar som sim- och idrottshallar samt andra träningslokaler. Det finns även utegym och liknande, i syfte att stimulera till ökad fysiskt aktivitet.

Det är viktigt att stadens fritidsaktiviteter och -lokaler är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Stadens reguljära fritids- och idrottsaktiviteter bör vid behov

kompletteras med ett särskilt utbud, anpassat utifrån särskilda behov hos personer med någon form av funktionsnedsättning. Stadens lekplatser och parklekar ska vara tillgängliga för alla.

HSO Stockholms stad vill

- att samtliga Stockholms stads fritids- och idrottsanläggningar ska vara tillgängliga för alla
- att staden erbjuder alla sina medborgare ett brett utbud av aktiviteter
- att staden ska satsa ytterligare på att stimulera medborgarna till fysisk aktivitet
- att staden systematiskt satsar på åtgärder och aktiviteter som kan bidra till en meningsfull fritid.

Kultur

Kulturella och estetiska upplevelser är en viktig del av ett gott liv. Det är berikande och ger individen möjlighet till positiva upplevelser och personlig utveckling. Det är viktigt att så många som möjligt erbjuds tillfälle till deltagande av samhällets kulturella utbud.

Det finns även ett nära samband mellan kulturella upplevelser och hälsa, såväl fysisk som psykisk. Kultur är läkande, motverkar och förebygger ohälsa samt leder till högre livskvalitet.

HSO Stockholms stad vill

- att Stockholms stad ska göra ökade satsningar inom kulturområdet
- att staden aktivt ska använda kultur som en del i sitt arbete för ökad delaktighet
- att stadens kulturella utbud ska vara tillgängligt för alla
- att tillgänglighet och delaktighet ska innebära möjlighet såväl att besöka som att utöva kulturella aktiviteter i staden.

Trygghet och förebyggande av brott

Personer med funktionsnedsättning är utsatta för brott i betydligt högre utsträckning än övriga medborgare. De upplever även större otrygghet, såväl i samhället som i nära relationer.

Vi har uppmärksammat detta och etablerat kontakter med andra aktörer som arbetar med förebyggande av brott och med stöd till personer som utsatts för brott av olika slag.

HSO Stockholms stad vill

- att Stockholms stad ska arbeta för att personer med funktionsnedsättning ska uppleva ökad trygghet i staden
- att funktionshinder-, genus-, barn- och mångfaldsperspektiven ska beaktas i allt brottsförebyggande arbete och kvinnofridsarbete som staden bedriver
- att staden ökar sitt stöd till brottsutsatta personer med funktionsnedsättning
- att staden verkar för att kvinnojourer och brottsofferjourer är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.